

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET LONZA PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br. 14062/07)

PRESUDA

STRASBOURG

1. travnja 2010.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Lonza protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

g. Christos Rozakis, *predsjednik*,

gđa Nina Vajić,

g. Anatoly Kovler

gđa Elisabeth Steiner,

g. Khanlar Hajiyev,

g. Giorgio Malinverni

g. George Nicolaou, *suci*,

i g. André Wampach, *zamjenik tajnika odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 11. ožujka 2010. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 14062/07) protiv Republike Hrvatske što ga je 23. veljače 2007. godine hrvatski državljani g. Vlaho Lonza ("podnositelj zahtjeva") podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija").

2. Podnositelja zahtjeva zastupao je g. T. Vukičević, odvjetnik iz Splita. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Dana 19. lipnja 2008. godine predsjednik Prvoga odjela odlučio je Vladu obavijestiti o zahtjevu. Odlučeno je i da će se istovremeno ispitati dopuštenost i osnovanost zahtjeva (članak 29. stavak 3.).

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj zahtjeva je hrvatski državljani rođen 1944. godine i živi u Dubrovniku.

5. Dana 25. srpnja 1984. godine podnositelj zahtjeva podnio je građansku tužbu Općinskom sudu u Splitu protiv dvije privatne osobe, kako bi se utvrdilo da je on vlasnik stana u Dubrovniku.

6. U razdoblju prije stupanja na snagu Konvencije u odnosu na Hrvatsku (5. studeni 1997. godine) Općinski sud je održao četrnaest ročišta.

7. U razdoblju nakon 5. studenog 1997. godine Općinski sud je održao daljnjih šesnaest ročišta te je 22. studenog 2001. godine donio presudu kojom je prihvatio tužbeni zahtjev podnositelja zahtjeva.

8. Dana 6. veljače 2002. godine tuženici su podnijeli žalbu Županijskom sudu u Splitu. Međutim, budući da je bilo utvrđeno da je jedan od tuženika bio umro u svibnju 2004. godine, predmet je vraćen Općinskom sudu koji je, nakon što je u veljači bio dovršen ostavinski postupak, 28. lipnja 2006. godine prekinuo postupak.

9. Podnositelj zahtjeva je u međuvremenu, 12. siječnja 2005. godine podnio ustavnu tužbu na temelju članka 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu prigovarajući duljini navedenog postupka.

10. Nakon što je Općinski sud utvrdio da je ostavinski postupak iza tuženika koji je bio umro pravomoćno okončan 24. veljače 2006. godine, sud je pozvao njegovoga sina da preuzme postupak te je 27. studenog 2006. godine ponovno poslao spis predmeta Županijskom sudu u Splitu da odluči o žalbi tuženika.

11. Dana 1. ožujka 2007. godine Ustavni sud je utvrdio povredu ustavnog prava podnositelja zahtjeva na suđenje u razumnome roku. Dosudio mu je 12.500 hrvatskih kuna (HRK) kao naknadu te naložio Županijskom sudu u Splitu da donese odluku u predmetu podnositelja zahtjeva u najkraćem roku ali najkasnije u roku od deset mjeseci nakon objave njegove odluke u Narodnim novinama. Odluka Ustavnog suda objavljena je 13. travnja 2007. godine. Ustavni sud je utvrdio da je do odugovlačenja postupka došlo zbog neučinkovitosti Općinskog suda.

12. Dana 19. prosinca 2008. godine Županijski sud u Splitu odbio je žalbu tuženika i potvrdio prvostupanjsku presudu od 22. studenog 2001. godine.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

13. Mjerodavni dio Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (Narodne novine br. 49/2002 od 3. svibnja 2002. – „Ustavni zakon o Ustavnom sudu“) glasi kako slijedi:

Članak 63.

„(1) Ustavni sud će pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi i prije no što je iscrpljen pravni put, u slučaju kad o pravima i obvezama stranke ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela nije u razumnom roku odlučio sud

(2) U odluci kojom usvaja ustavnu tužbu.....Ustavni sud će nadležnom sudu odrediti rok za donošenje akta kojim će taj sud meritorno odlučiti.... o pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog

(3) U odluci iz stavka 2. ovoga članka Ustavni sud će odrediti primjerenu naknadu koja pripada podnositelju zbog povrede njegova ustavnog prava Naknada se

isplaćuje iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njezinu isplatu.“

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

14. Podnositelj zahtjeva prigovara da je duljina postupka nespojiva s zahtjevom „razumnoga roka“ navedenim u članku 6., stavku 1. Konvencije. Podnositelj također prigovara da naknada koja mu je bila dosuđena za duljinu postupka nije odgovarajuća. Članak 6., stavak 1. glasi kako slijedi:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi.....svatko ima pravo da.....sud.....u razumnom roku ispita njegov slučaj....”

15. Vlada osporava te tvrdnje.

16. Sud smatra da je razdoblje koje treba uzeti u obzir počelo 6. studenog 1997. godine, dan nakon stupanja na snagu Konvencije u odnosu na Hrvatsku. Međutim, pri ocjeni razumnosti vremena koje je proteklo nakon toga datuma, treba voditi računa o stanju postupka u vrijeme ratifikacije. S tim u vezi Sud primjećuje da je postupak započeo 25. srpnja 1984. godine, kad je podnositelj zahtjeva podnio svoju građansku tužbu. Dakle, prije ratifikacije je trajao gotovo trinaest godina.

17. Postupak u predmetu je još uvijek bio u tijeku 1. ožujka 2007. godine kad je Ustavni sud donio svoju odluku. Toga datuma postupak je trajao oko devet godina i četiri mjeseca nakon ratifikacije, na dvije razine nadležnosti.

18. Razdoblje koje treba uzeti u obzir završilo je 19. prosinca 2008. godine kada je Županijski sud u Splitu donio svoju presudu. Tako je ukupno postupak u predmetu do sada trajao dvadeset četiri godine i pet mjeseci na dvije razine nadležnosti, od čega više od jedanaest godina nakon što je Hrvatska ratificirala Konvenciju.

A. Dopuštenost

1. Položaj žrtve podnositelja zahtjeva

19. Vlada tvrdi da je Ustavni sud prihvatio zahtjev podnositelja zahtjeva, utvrdio povredu njegovog prava na suđenje u razumnom roku i dosudio mu odgovarajuću naknadu. Povreda kojoj prigovara stoga je ispravljena pred domaćim vlastima i podnositelj zahtjeva je, kao rezultat toga, izgubio svoj status žrtve.

20. Podnositelj zahtjeva odgovara da se još uvijek može smatrati žrtvom povrede kojoj prigovara.

21. Sud primjećuje da je u vrijeme kad je Ustavni sud donio svoju odluku postupak trajao više od devet godina na dvije razine nadležnosti nakon što je Hrvatska ratificirala Konvenciju. Dosudio je podnositelju zahtjeva naknadu nematerijalne štete i Županijskom sudu u Splitu odredio rok za donošenje odluke u ovome predmetu. Županijski sud u Splitu nije poštovao rok koji mu je Ustavni sud odredio za donošenje odluke. S obzirom na te činjenice, Sud smatra da je zadovoljština nedostatna (vidi načela uspostavljena na temelju sudske prakse Suda u predmetima *Cocchiarella v. Italy* [GC], br. 64886/01, stavci 65.-107., ECHR 2006-V, ili *Scordino v. Italy* (br. 1) [GC], br. 36813/97, stavci 178.-213., ECHR 2006-V).

22. U takvim okolnostima, u pogledu razdoblja pokrivenog utvrđenjem Ustavnog suda, podnositelj zahtjeva još uvijek može tvrditi da je „žrtva“ povrede zahtjeva za „razumnim rokom“.

2. Iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava

23. Glede duljine postupka nakon odluke Ustavnog suda, Vlada tvrdi da je podnositelj zahtjeva trebao ponovno podnijeti ustavnu tužbu Ustavnom sudu ili višem sudu, što on nije učinio. Pozivaju se na sudsku praksu Ustavnog suda, donesenu u odluci br. U-III-A-3763/2005 od 17. listopada 2007. u kojoj je Ustavni sud utvrdio daljnju povredu prava podnositelja ustavne tužbe na suđenje u razumnom roku u okolnostima kada niži sud nije postupio u roku za donošenje odluke koji je bio određen prethodnom odlukom Ustavnoga suda.

24. Podnositelj zahtjeva osporio je ovu tvrdnju navodeći da je propisno iscrpio sva dostupna pravna sredstva.

25. Sud na početku primjećuje da je podnositelj zahtjeva iskoristio djelotvorno domaće pravno sredstvo u odnosu na duljinu postupka – ustavnu tužbu (vidi predmet *Slaviček v. Croatia* (dec.), br. 20862/02, ECHR 2002-VII) – i da je Ustavni sud utvrdio povredu njegovoga prava na suđenje u razumnom roku i odredio rok u kojem je Županijski sud u Splitu trebao donijeti odluku u predmetu podnositelja zahtjeva. Međutim, taj se rok nije poštivao. U takvim okolnostima Sud nalazi da podnositelj zahtjeva nije trebao podnijeti daljnju ustavnu tužbu zbog toga što odluka Ustavnog suda donesena povodom njegove prve ustavne tužbe nije imala nikakav učinak na duljinu postupka kojoj je progovorio.

26. Slijedi da prigovor Vlade glede iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava treba odbiti.

3. Zaključak

27. Sud smatra da ovaj prigovor nije očito neosnovan u smislu članka 35., stavka 3. Konvencije. Isto tako primjećuje, s obzirom na naprijed

navedeno, da nije nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

2. Osnovanost

28. Sud ponavlja da se razumnost duljine postupak mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i pozivom na slijedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i mjerodavnih vlasti kao i važnost onoga što se za podnositelja zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidi, između mnogo drugih pravnih izvora, predmet *Frydlender v. France* [GC] , br. 30979/96, stavak 43., ECHR 2000-VII).

29. Vlada je prihvatila da je, u smislu utvrđenja Ustavnog suda, postupak trajao nerazumno dugo. Sud ne vidi razloga presuditi drugačije budući je često utvrdio postojanje povrede članka 6., stavka 1. Konvencije u predmetima u kojima su se postavljala slična pitanja kao i u ovome predmetu (vidi, na primjer, predmete *Plazonić v. Croatia*, br. 26455/04, 6. ožujka 2008., i *Medić v. Croatia*, br. 49916/07, 26. ožujka 2009.). Stoga je već u razdoblju koje je bilo predmetom ispitivanja od strane Ustavnoga suda duljina postupka bila prekomjerna i nije zadovoljila zahtjev „razumnoga roka“. Nužno je zadržala taj značaj kroz cijelo naknadno razdoblje od oko jedne godine i devet mjeseci nakon donošenja odluke Ustavnoga suda.

30. U svjetlu naprijed navedenoga, Sud smatra da je došlo do povrede članka 6., stavka 1.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

31. Podnositelj zahtjeva također prigovara na temelju članka 13. Konvencije, uzetim zajedno s člankom 6., stavkom 1. Konvencije, da Županijski sud u Splitu nije postupio po nalogu Ustavnog suda da donese odluku u propisanom roku. Članak 13. glasi kako slijedi:

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.“

32. Sud nalazi da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije. Također nalazi da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

33. Podnositelj zahtjeva je također doveo u pitanje djelotvornost domaćih pravnih sredstava u vezi s duljinom postupka budući da Županijski sud u Splitu nije poštivao rok koji je odredio Ustavni sud.

34. Vlada tvrdi da je ustavna tužba zbog duljine postupka djelotvorno domaće pravno sredstvo koje je osiguralo i ubrzanje postupka o kojemu je riječ i dosuđivanje pravične naknade. Štoviše, Sud je već prihvatio ustavnu tužbu zbog duljine postupka kao djelotvorno domaće pravno sredstvo u tom pogledu.

2. Ocjena Suda

35. Sud primjećuje da se prigovor na temelju članka 13. u glavnom tiče činjenice da Županijski sud u Splitu nije poštovao rok koji mu je odredio Ustavni sud za donošenje svoje oduke. Sud ponavlja na je postavio mjerodavna načela u odnosu na prigovor podnositelja zahtjeva na temelju članka 13. u presudi Kaić (vidi predmet *Kaić and Others v. Croatia*, br. 22014/04, § 38 *in fine*).

36. Glede ovoga predmeta Sud bilježi da podnositelj zahtjeva nije primio dostatnu naknadu za prekomjernu duljinu građanskog postupka u svjetlu činjenice da nadležni sud nije poštovao rok koji je postavljen u odnosu na tu duljinu i da time nije proveo odluku Ustavnog suda. Stoga se ne može smatrati da je prigovor kojemu je pribjegao podnositelj zahtjeva bilo odgovarajuće pravno sredstvo za duljinu toga postupka.

37. Međutim, ovaj zaključak ne dovodi u pitanje djelotvornost pravnog sredstva kao takvog ili obvezu podnošenja prigovora zbog duljine postupka koji je u tijeku na temelju članka 27. Zakona o sudovima i nakon toga također i ustavne tužbe na temelju članka 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu, kako bi iscrpio domaća pravna sredstva koja se odnose na prigovore zbog duljine postupka.

38. Stoga je u ovome predmetu došlo do povrede članka 13.

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. PROTOKOLA BR. 1. UZ KONVENCIJU

39. I kao posljednje, podnositelj zahtjeva prigovara da je duljina postupka kojoj prigovara povrijedila njegovo pravo na mirno uživanje njegovoga vlasništva zajamčeno člankom 1. Protokola br. 1. s osnova da je on, dok je postupak o kojemu je riječ bio u tijeku, bio spriječen slobodno raspolagati svojim stanom.

40. Vlada osporava tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

41. Sud bilježi da je ovaj prigovor povezan s prigovorom zbog duljine koji je ispitan u prednjem tekstu pod člankom 6., stavkom 1. Konvencije, te se stoga isto tako treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

42. S obzirom na svoja utvrđenja na temelju članka 6., stavka 1. Sud smatra da nije potrebno ispitati je li u ovome predmetu došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1. (vidi presudu u predmetu *Zanghì v. Italy*, od 19. veljače 1991., Series A br. 194-C, str. 47, § 23. i *Buj v. Croatia*, br. 24661/02, 1. lipnja 2006., § 38.).

IV. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

43. Članak 41. Konvencije propisuje:

"Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarne pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

44. Podnositelj zahtjeva potražuje 10.000 EUR na ime nematerijalne štete.

45. Vlada osporava taj zahtjev.

46. Sud smatra da je podnositelj zahtjeva sigurno pretrpio nematerijalnu štetu. Presuđujući na pravičnoj osnovi, dosuđuje mu 1.700 EUR s tog naslova, uz sav porez koji bi mogao biti zaračunat na taj iznos.

B. Troškovi i izdaci

47. Podnositelj zahtjeva, kojega je zastupao odvjetnik, potražuje i neodređeni iznos na ime troškova svojega zastupanja pred domaćim sudovima i pred Sudom, oba u odnosu na njegov zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnome roku.

48. Vlada osporava taj zahtjev.

49. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj se dokaže da ih je stvarno i neophodno pretrpio i da je njihova visina bila razumna. Budući da je cilj ustavne tužbe podnositelja zahtjeva bio u biti ispraviti povredu Konvencije

koja se navodi pred Sudom, troškovi nastali u odnosu na ovo pravno sredstvo mogu biti uzeti u obzir u ocjeni zahtjeva za naknadu troškova (vidi naprijed citirane predmete *Scordino*, § 22. i *Medić*, § 31.). U ovome predmetu, uzimajući u obzir informacije koje posjeduje i naprijed navedena mjerila, iako podnositelj zahtjeva nije točno naveo troškove svoga pravnog zastupanja, Sud mu dosuđuje iznos od 680 EUR za troškove i izdatke u postupku pred Ustavnim sudom i 1.200 EUR u odnosu na postupak pred Sudom, uz sav porez koji bi mogao biti zaračunat na te iznose.

C. Zatezna kamata

50. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je zahtjev dopušten;
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
3. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 13. Konvencije;
4. *presuđuje* da se ne postavlja nikakvo zasebno pitanje na temelju članka 1. Protokola br. uz Konvenciju;
5. *presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti slijedeće iznose koje treba pretvoriti u hrvatske kune prema stopi primjenjivoj na datum namirenja:
 - (i) 1.700 EUR (tisuću sedam stotina eura) na ime nematerijalne štete;
 - (ii) 1.880 EUR (tisuću osam stotina i osamdeset eura) na ime troškova i izdataka;
 - (iii) sav porez koji bi mogao biti zaračunat podnositelju zahtjeva na gore naveden iznose;
 - (b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedeni iznos plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećana za tri postotna boda;

6. *Odbija* ostatak zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 1. travnja 2010. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

André Wampach

Zamjenik tajnika

Christos ROZAKIS

Predsjednik